

OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE

KAZALO

1. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE	3
1.1. VSEBINE, OBVEZNE ZA VSE.....	3
1.2. VSEBINE, OBVEZNE ZA TIP GIMNAZIJE.....	3
1.3. VSEBINE PO DIJAKOVI PROSTI IZBIRI	4
1.4. ORGANIZACIJA OBVEZNIH IZBIRNIH VSEBIN	5
1.5. PRIPOROČILA IZVAJALCEM	6
2. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – OBVEZNE ZA VSE.....	6
2.1. KNJIŽNIČNA INFORMACIJSKA ZNANJA	6
2.2. KULTURNO-UMETNIŠKE VSEBINE	7
2.3. ŠPORTNI DNEVI	8
2.4. VZGOJA ZA MIR, DRUŽINO IN NENASILJE	10
2.5. ZDRAVSTVENA VZGOJA.....	12
3. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – OBVEZNE ZA TIP GIMNAZIJE.....	13
3.1. PODJETNIŠTVO	13
3.2. VSEBINE S PROJEKTNIM DELOM.....	14
3.3. POSLOVNO KOMUNICIRANJE.....	15
3.4. EKOLOGIJA	16
3.5. BRANJE PARTITUR IN DIRIGIRANJE.....	16
3.6. LJUDSKI PLESI	18
3.7. OBISKI KONCERTOV IN STROKOVNIH SEMINARJEV	19
3.8. RAČUNALNIK V GLASBI	20
3.9. OBISKI LIKOVNIH RAZSTAV	20
3.10. TEČAJ FOTOGRAFIJE	21
4. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – PROSTA IZBIRA DIJAKOV (OBVEZNA PONUDBA ŠOLE).....	22
4.1. LOGIKA.....	22
4.2. MEDPREDMETNE VSEBINE Z EKSKURZIJO, TABOROM ITD.	22
4.3. METODOLOGIJA RAZISKOVALNEGA DELA.....	23
4.4. PROSTOVOLJNO SOCIALNO DELO (PSD)	24
4.5. PRVA POMOČ.....	25
4.6. ŠPORTNI TABORI IN ŠOLA V NARAVI	26
4.7. UČENJE ZA UČENJE	27
4.8. VERSTVA IN ETIKA.....	28
5. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – PROSTA IZBIRA DIJAKOV (OBVEZNA PONUDBA KLAS. GIMNAZIJE)	29
5.1. ARHEOLOGIJA.....	29

1. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE

I. Obvezne izbirne vsebine opredeljuje 33. člen Zakona o gimnazijah.

II. Obvezne izbirne vsebine so dejavnosti, ki jih šola ponuja dijakom z veliko mero avtonomije, izvaja pa praviloma v strnjeni obliki. Zato obvezne izbirne vsebine ne smejo biti

- niti predmeti
- niti nadomestilo za pouk
- niti s strogim učnim načrtom omejene dejavnosti.

III. Obvezne izbirne vsebine v gimnaziji obsegajo skupaj 265 ur:

- v 1. letniku 90 ur,
- v 2. letniku 90 ur,
- v 3. letniku 55 ur in
- v 4. letniku 30 ur.

IV. Obvezne izbirne vsebine **se delijo na:**

1. vsebine, obvezne za vse,
2. vsebine, obvezne za tip gimnazije,
3. vsebine po dijakovi prosti izbiri.

1.1. VSEBINE, OBVEZNE ZA VSE

a)	Knjižnična informacijska znanja	najmanj 15 ur
b)	Kulturno-umetniške vsebine	najmanj 15 ur
c)	Športni dnevi	najmanj 35 ur
d)	Zdravstvena vzgoja	najmanj 15 ur
e)	Vzgoja za družino, mir in nenasilje	najmanj 15 ur
	skupaj	najmanj 95 ur

Te vsebine so v dogovorjenem minimalnem obsegu obvezne za vse tipe gimnazij. Izvede in/ali organizira jih šola. Šole lahko same določijo obliko in načine izvedbe. Vsebine so obvezne v navedenem obsegu, šola pa lahko po svoji presoji ponudi tudi obširnejše vsebine. Dijak mora do zaključka izobraževanja opraviti vse obvezne vsebine.

1.2. VSEBINE, OBVEZNE ZA TIP GIMNAZIJE

a. **GIMNAZIJA** (velja tudi za gimnazijo s slovenskim učnim jezikom in gimnazijo z italijanskem učnem jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri)

Kulturno-umetniške vsebine z likovnega področja: 18 ur

Kulturno-umetniške vsebine z glasbenega področja: 18 ur

b. DVOJEZIČNA SLOVENSKO-MADŽARSKA GIMNAZIJA

Kulturno-umetniške vsebine z likovnega področja: 18 ur

Kulturno-umetniške vsebine z glasbenega področja: 18 ur

Strokovna ekskurzija na Madžarsko: 40 ur

Če se v 2. in 3. letniku namesto izbirnih predmetov izvaja ITS, se v okviru OIV v vsakem letniku nameni 35 ur vsebinam, povezanim z ITS.

c. KLASIČNA GIMNAZIJA

Kulturno-umetniške vsebine z likovnega področja: 35 ur

Kulturno-umetniške vsebine s področja glasbe: 35 ur

d. TEHNIŠKA GIMNAZIJA

Podjetništvo: 30 ur

Dejavnosti s projektnim delom: 30 ur

e. EKONOMSKA GIMNAZIJA

Poslovno komuniciranje: 30 ur

Dejavnosti s projektnim delom: 30 ur

f. UMETNIŠKA GIMNAZIJA - glasbena smer

(modul A):

- Ekologija 35: ur
- Računalnik v glasbi, tečaj branja partitur, obisk koncertov in strokovnih seminarjev (skupaj 25 ur)

(modul B):

- Ekologija: 35 ur
- Obisk koncertov in strokovnih seminarjev (skupaj 25 ur)

(modul C):

- Ekologija: 35 ur
- Računalnik v glasbi, obisk koncertov in strokovnih seminarjev (skupaj 25 ur)

g. UMETNIŠKA GIMNAZIJA - plesna smer

- Ekologija: 35 ur

- Ljudski plesi, obisk koncertov in strokovnih seminarjev (skupaj 25 ur)

h. UMETNIŠKA GIMNAZIJA - likovna smer

Obisk likovnih razstav, tečaj fotografiranja (skupaj 60 ur)

Te vsebine so obvezne le za določen tip gimnazije. Šola lahko ponudbo oblikuje sama ali izbere iz kataloga Zavoda RS za šolstvo. Tako šola z izbiro ponudbe sooblikuje svojo lastno podobo in prepoznavnost.

Dijak je do zaključka šolanja dolžan opraviti vsako od obveznih vsebin, predpisanih za določen tip gimnazije.

1.3. VSEBINE PO DIJAKOVI PROSTI IZBIRI

Dijaki lahko prosto izbirajo:

a. iz kataloga obveznih izbirnih vsebin, ki ga pripravi Zavod RS za šolstvo,

b. iz kataloga obveznih izbirnih vsebin posamezne šole, ki ga šola priloži v letni delovni načrt.

Šola določi nekatere vsebine iz obeh katalogov kot **obvezno ponudbo šole.**

Šola je dolžna ponuditi oziroma organizirati naslednje vsebine:

Logika	najmanj 15 ur
Medpredmetne vsebine z ekskurzijo, taborom itd.	najmanj 15 ur
Metodologija raziskovalnega dela	najmanj 15 ur
Prostovoljno socialno delo	najmanj 15 ur
Prva pomoč	najmanj 15 ur
Športni tabori in šole v naravi	najmanj 15 ur
Učenje za učenje	najmanj 15 ur
Verstva in etika	najmanj 15 ur
Arheologija (velja le za klasično gimnazijo)	najmanj 15 ur
Teme s področij gledališča in filma (le za umetniško gimnazijo - smer gledališče in film)	najmanj 15 ur

Te vsebine mora šola obvezno ponuditi – najmanj v predstavljenem obsegu, izvaja pa jih, če se prijavi (po normativih za oblikovanje skupin) dovolj dijakov. Vsebine so obvezne za šolo kot organizatorja oziroma ponudnika, za dijaka pa ne. Šole lahko same določijo obliko in načine izvedbe. Šola lahko po svoji presoji ponudi tudi vsebine v večjem obsegu.

Če dijaki ne izberejo vsebin iz obvezne ponudbe šole, morajo do predpisanega števila ur izbirati druge vsebine iz kataloga šole ali kataloga Zavoda RS za šolstvo.

1.4. ORGANIZACIJA OBVEZNIH IZBIRNIH VSEBIN

- Šola je pedagoško in organizacijsko odgovorna za izvedbo obveznih izbirnih vsebin.
- Evidenca o vsebinah in področjih, ki jih je dijak izbral, je v osebni listu v skladu s pravilnikom o šolski dokumentaciji.
- Šola lahko (po lastni presoji in odgovornosti) prizna dijaku opravljene vsebine iz sklopa dijakove proste izbire za šolsko leto, tudi če jih ni opravil v organizaciji šole. To so lahko te vsebine:
 - glasbena šola
 - organizirani športni in plesni treningi
 - aktivnosti v pevskem zboru ali drugem kulturno-umetniškem društvu
 - tečaji tujih jezikov, računalništva, drugih spretnosti in znanj
 - aktivna udeležba v šolskem krožku
 - gledališki, filmski in glasbeni abonmaji
 - raziskovalna naloga
 - tečaj CPP (cestno-prometnih predpisov)
 - pedagoško delo v planinski, taborniški ali skavtski organizaciji
 - tekmovanje v znanju
 - organizirano prostovoljno socialno delo
 - sodelovanje v drugih društvih (npr. gasilskem, naravovarstvenem, interesnem ipd.)
 - druge vsebine po presoji šole
- Šola mora obvezne izbirne vsebine praviloma organizirati tako, da lahko dijak v prvih treh letnikih vsako leto opravi vsaj tretjino ur vsebin, obveznih za vse.

1.5. PRIPOROČILA IZVAJALCEM

- odprtost vsebin

Vsebine naj bodo načrtovane in izvedene odprto, z možnostjo za vključevanje novejših, aktualnejših poudarkov in povezovanje z okoljem. Pri tem imata šola in dijak široko avtonomijo.

- izvajalci:

Izvajalci so zunajšolski in šolski ponudniki z ustreznimi izkušnjami, znanjem in spretnostmi. Ti pogoji so natančneje določeni pri posameznih vsebinah. Večina vsebin je načrtovana tako, da jih lahko izvajajo učitelji in drugi strokovnjaki z zelo različno formalno izobrazbo. Izjema so le nekatere vsebine, ki so obvezne za dijake v vseh tipih gimnazij (npr. zdravstvena vzgoja) ali določenem tipu gimnazije (npr. tečaj fotografije v likovni smeri umetniške gimnazije) zaradi strokovne zahtevnosti teh vsebin.

- oblike dela:

Pri obveznih izbirnih vsebinah praviloma uvajamo metode, oblike in tehnike aktivnega (izkušenjskega, projektnega, sodelovalnega, podjetnostnega itd.) učenja, ki se bistveno razlikujejo od metod tradicionalnega pouka. Poudarek je na dijakovem ustvarjanju in soustvarjanju, sodelovanju in dobrem odnosu med voditeljem in udeleženci.

2. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – OBVEZNE ZA VSE

2.1. KNJIŽNIČNA INFORMACIJSKA ZNANJA

CILJI

- razvijanje spretnosti za vseživljenjsko in samostojno učenje, aktivno in racionalno pridobivanje kvalitetnega znanja, širjenje kulturne razgledanosti, oblikovanje estetskih, etičnih in moralnih vrednot;
- razvijanje sposobnosti za branje, pisanje, poslušanje, govor, opazovanje in risanje;
- razvijanje kognitivnih strategij za selekcijo, pridobitev, analizo, sintezo, vrednotenje in ustvarjalno rabo ter predstavitev informacij na vseh ravneh in področjih;
- razvijanje sposobnosti za učinkovito reševanje problemov: od zavedanja problema, analiziranja informacijske potrebe, oblikovanja vprašanj prek določitve lokacije informacij, izbire informacij, uporabe le-teh do komuniciranja in vrednotenja;
- sistematično spoznavanje postopkov poizvedovanja in raziskovanja za samostojno učenje;
- poznavanje možnosti za tekoče obveščanje o publikacijah in spoznavanje lokacij kot virov informacij;
- opredelitev iskane informacije, razumevanje izbire strategije iskanja in poznavanje virov za specialno in tekoče informiranje;
- poznavanje vrste bibliografskih virov po obliki, namenu in vsebini ter njihove bibliografske strukture;
- razvijanje navajanja na uporabo knjižnice za vseživljenjsko učenje in ustvarjalno preživljanje prostega časa;
- razumevanje spreminjanja znanja in tehnologije in kritična raba medijev.

VSEBINE

Dijaki spoznavajo (v povezavi z obravnavanimi temami):

1. lokacije informacij (možnost za tekoče informiranje o publikacijah, lokacije kot viri informacij, tekoče seznanjanje z novostmi, knjižnice in specializirane informacijske službe);
2. referenčno literaturo, (periodika, katalogi, sistemi za iskanje informacij v online podatkovnih zbirkah);
3. tiskane in netiskane vire (vsebinska klasifikacija, sestave - bibliografska struktura, uporabnost, orodja, sistemi);
4. uporabnost informacijske tehnologije.

Dijak spoznavajo postopke poizvedovanja in raziskovanja:

- prepozna potrebo in jo opredeli;
- zna uporabljati različne vire in strategije informacijskega poizvedovanja;
- ovrednoti informacije;
- zna uporabiti informacije;
- uporaba ustreznih elementov za ocenjevanje raziskovalnega dela.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Uporabo teh vsebin je treba vključiti v pouk. Učitelj, strokovnjak za posamezna predmetna področja, dela skupaj s knjižničarjem, strokovnjakom za organizacijo in pridobivanje informacij. Upoštevata splošne cilje predmeta.

Vsebine se poučujejo v predmetni učilnici, knjižnici, specializirani računalniški učilnici ali zunaj šole - v drugi knjižnici, muzeju itd.

Primerno je delo v dvojicah in skupinah. Pri porazdelitvi določenih nalog je dobro upoštevati dijakove interese. Pri skupinskem delu upoštevamo poleg interesov tudi sposobnosti, da bo motivacija večja in bo uspešen oziroma nagrajen tudi manj sposoben dijak. Knjižničar naj bo učitelj konzultant pri preverjanju knjižničnih informacijskih spretnosti in znanja.

IZVAJALEC

knjižničar (s knjižničarsko izobrazbo visoke stopnje) v sodelovanju z učiteljem predmeta;
materialne zahteve:

- po normativih opremljena šolska knjižnica s strokovno urejeno zbirko knjižničnega gradiva, ki ustreza programu in nalogam šole;
- tehnološka, računalniška in komunikacijska oprema, ki omogoča dostop do knjižničnega gradiva in informacij v knjižnici in zunaj nje.

TRAJANJE

15 ur

2.2. KULTURNO-UMETNIŠKE VSEBINE

CILJI

Kulturno-umetniške vsebine vključujejo in povezujejo dejavnosti v glasbi, likovni dejavnosti, filmski, plesni, gledališki dejavnosti in besedni umetnosti ter dejavnosti spoznavanja in ohranjanja naravne dediščine.

S tem širijo splošno izobrazbo dijakov.

VSEBINE

Poleg rednega kulturno-umetniškega dela v skupinah šola vključi v ta okvir organizirane obiske kulturnih prireditev, prikaz rezultatov kulturne dejavnosti šole ter spoznavanje kulturne dediščine v ožjem in širšem okolju:

- nastopi kulturnih skupin gimnazij za vrstnike in javnost;
- srečanje z umetniki (pesniki, pisatelji, slikarji, glasbeniki, plesalci ...) in pogovor o njihovem ustvarjalnem delu;
- obiski gledaliških predstav in koncertov ter pogovori z njihovimi ustvarjalci;
- ogledi filmskih stvaritev in pogovori o teh; vrednotenje programov;
- pripravljene in vodene obiske likovnih razstav in srečanja z likovnimi umetniki;
- organizacija izmenjave kulturnih programov med šolami;
- aktivnosti za spoznavanje, ohranjanje in obujanje kulturne dediščine v okolju (ljudski običaji, šege, navade, opravila),
- aktivnosti za spoznavanje in ohranjanje naravne dediščine, naravnih in krajinskih parkov ter raznolikosti vrst;
- ekskurzije;
- organizacija tekmovanj v poznavanju kulturne preteklosti naroda in drugih narodov;
- dejavnosti za kulturno proslavljanje pomembnih praznikov.

METODE DELA

- nastopi
- razprave
- ekskurzije
- obiski in analize predstav
- recitali
- projektno delo itd.

IZVAJALCI

učitelji, ki so usposobljeni za poučevanje različnih zvrsti umetnosti (besedne, filmske, glasbene, gledališke, likovne, literarne, plesne itd.) oziroma vsebin s področja naravne dediščine

TRAJANJE

15 ur

2.3. ŠPORTNI DNEVI

IZHODIŠČA

Športni dnevi so množične celodnevne športne dejavnosti, ki imajo pomembne vzgojno-izobraževalne učinke. Smiselno morajo biti razporejeni v vsem letu in namenjeni vsem dijakom. Njihov osnovni namen je fiziološka učinkovitost, poučnost, sprostitiv in zabavnost. Posebno pomembno je sodelovanje med dijaki in učitelji celotnega učiteljskega zbora.

Svetovne usmeritve dajejo prednost dejavnostim v naravi, pri tem pa je poudarjeno človekovo prilagajanje naravi in ne nasprotno. Eden osrednjih vzgojno-izobraževalnih namenov šolske športne vzgoje je privzgojiti trajne športne navade, zato mora šola posvetiti ustrezno pozornost tudi vsebinam, ki potekajo v naravi. Te vsebine so največkrat takšne, da jih ni mogoče realizirati pri rednem vzgojno-izobraževalnem delu, ki poteka po urniku, ampak le v obliki športnih dni, športnih dopoldnevov in popoldnevov, tečajev, šol v naravi.

Zato naj bodo športni dnevi namenjeni predvsem dejavnostim v naravi (pohod, orientacija, kolesarjenje, zimski športi ipd.) in ne vsebinam, ki jih je mogoče obravnavati pri rednih urah športne vzgoje vse leto v zaprtih prostorih.

Športni dnevi morajo biti vsebinsko pestri, s primerno stopnjo gibalne obremenitve in povezani z naravoslovnimi, kulturnimi in ekološkimi dejavnostmi. Športni dnevi v naravi dajejo obilo možnosti, da športne vsebine obogatimo z vsebinami drugih predmetnih področij (biologija, zemljepis, zgodovina, slovenski jezik, fizika, kemija...), zato je smiselno v pripravo pritegniti tudi učitelje teh predmetov.

Posebno pozornost je treba posvetiti ekološki vzgoji in ozaveščanju dijakov, smiselno pa lahko dejavnosti povežemo tudi z vsebinami zdravstvene vzgoje.

Mogoče je kombinirati različne dneve dejavnosti (športni in kulturni dan, športni in naravoslovni dan), vendar morajo biti vsebine take, da se dopolnjujejo in da hkrati dosežemo cilje tako enega kot drugega področja.

CILJI

- zadovoljiti dijakove potrebe po gibanju, gibalnem izražanju in ustvarjalnosti;
- sprostiti, razvedriti dijake ter nadomestiti pomanjkanje gibanja sodobne mladine;
- vplivati na osebni razvoj dijakov (tovarištvo, sodelovanje v skupini, premagovanje težav, kulturni odnos do drugih in narave, spoštovanje svojih dosežkov in dosežkov drugih, utrjevanje samozavesti) in oblikovanje trajnih športnih navad;
- omogočiti dijakom primerno, fiziološko učinkovito in dalj časa trajajočo dejavnost, prilagojeno njihovim sposobnostim, zdravstvenemu stanju in motivaciji;
- seznaniti dijake z različnimi športnimi dejavnostmi in možnostmi za ukvarjanje s športom v prostem času ter jih usposobiti za samostojno športno udejstvovanje v poznejših starostnih obdobjih;
- oblikovati pristen, spoštljiv in kulturni odnos do narave kot posebne vrednote;
- razvijati in poglobljati pozitivne odnose med dijaki ter dijaki in učitelji;
- povezovati šport z različnimi vsebinami (naravoslovjem, kulturnimi značilnostmi pokrajine, posebnostmi prebivalcev, telesno obremenitvijo in odzivanjem organizma nanjo...).

NAČINI IZVEDBE

V vsakem letniku imajo dijaki obvezno najmanj dva športna dneva, v četrtem letniku je obvezen eden. Priporočljivo je, da športni dan ne traja manj kot pet ur. Šola lahko organizira več športnih dni, kot je obvezno.

Vsaj trije športni dnevi naj potekajo v naravi; vsaj eden naj bo namenjen pohodništvu, drugi športni dan naj bo pozimi (zimске dejavnosti: drsanje, smučanje, tek na smučeh, sankanje, pohod, igre na snegu), na tretjem pa se naj dijaki seznanijo z različnimi aerobnimi dejavnostmi v naravi (orientacija, kolesarjenje, veslanje, kajakaštvo...). Na vsakem športnem dnevu lahko ponudimo tudi več dejavnosti glede na interese in sposobnosti dijakov, možnosti okolja, vremenske razmere. Vsebine naj bodo diferencirane in prilagojene različnim sposobnostim dijakov.

Predlagamo, naj bo en športni dan namenjen medrazrednim tekmovanjem v različnih športnih igrah ali atletskem mnogoboju. Tekmovanja naj imajo prilagojena pravila, ki omogočajo dejavnost vseh dijakov glede na njihove sposobnosti, prednost pa naj imajo tekmovanja skupin. Pri tem naj bo poudarjen dosežek skupine in ne posameznika. En športni dan naj bo namenjen seznanjanju dijakov z različnimi novimi športi (različne oblike aerobike, seznanjanje z različnimi plesnimi zvrstmi, jahanje, lokostrelstvo, borilni športi, hokej na travi, rugby, softball, tenis, squash...) ali športi, ki jih ne moremo izpeljati med rednim poukom športne vzgoje (plavanje in druge dejavnosti v vodi). Zaželena je kombinacija različnih dejavnosti (npr.: jahanje, lokostrelstvo, hokej na travi; ples, aerobika, plavanje; tenis, squash, borilni športi...).

Vsebina športnega dne mora biti zanimiva, ker bomo le-tako dijake pritegnili in motivirali za dalj časa trajajočo obremenitev. Poudarjeno naj bo sodelovanje dijakov, ne pa storilnost ali tekmovalnost za vsako ceno. Dijaki se morajo vrniti s športnega dne zadovoljni, ker jim bomo le tako oblikovali pozitiven odnos do športa, narave in zdravega življenja.

OBLIKE IN METODE DELA

Športni dan mora biti organiziran tako, da bodo dejavni vsi dijaki. Razdeljeni naj bodo v manjše homogene skupine, tem pa je treba ponuditi različne vsebine in obremenitev glede na sposobnosti dijakov. Če je v ospredju medsebojna pomoč dijakov, naj bodo skupine heterogene. Če se odločimo za tekmovalno obliko, naj dijak tekmuje sam s seboj ali pa naj bo tekmovanje skupinsko. Športni dan naj ne bo tekmovanje v klasičnem smislu, tako da bi bil zmagovalec le eden. Obseg in intenzivnost naj si vsak odmerja sam ali pa pravila prilagodimo tako, da stopnja

razvitosti gibalnih sposobnosti ne odloča o kakem razvrščanju ali vključevanju oziroma izključevanju posameznikov. Tako lahko dijakom tudi dovolimo, da sami izberejo dolžino proge (kolesarjenje, orientacija, tek na smučeh...), zmagovalci pa so vsi, ki pridejo na cilj. Prav tako na planinskem pohodu ponudimo več različnih končnih ciljev ali pa naj se dijaki povzpnejo na isti cilj po različno zahtevnih poteh.

Tekmovanje lahko obogatimo tudi tako, da o dosežku ne odločajo le gibalne sposobnosti dijakov, temveč dejavnost popestrimo z reševanjem vprašanj z različnih področij, pravilni oziroma napačni odgovori pa vplivajo na uvrstitev. Nagradimo lahko tudi izvirne rešitve določenih problemov, ki jih dijaki rešujejo med posamezno dejavnostjo.

Če organiziramo tekmovanje v športnih igrah, naj bo dejavnost zasnovana tako, da so pravila prilagojena (igralni čas naj bo razdeljen na tretjine ali četrtine, vsak dijak pa mora igrati vsaj v dveh tretjinah ali četrtinah; sestavimo lahko tudi manjše ekipe; razredi ali ekipe naj igrajo po sistemu vsak z vsakim). Posebno pozornost posvetimo tudi sestavi ekip. Ekipe naj bodo heterogene; posebej pazimo na razporeditev manj sposobnih dijakov. Če tekmovanje organiziramo na različnih ravneh zahtevnosti, sestavimo homogene ekipe.

Dijaki lahko pomagajo tudi kot organizatorji (sodniki, zapisnikarji, demonstratorji, merilci...), vendar jim je treba naloge razdeliti tako, da bodo dela opravljali le krajše časovno obdobje. Za organizacijo usposobimo predvsem dijake, ki so v celoti ali delno opravičeni pouka športne vzgoje.

Dijaki si tekmovanja sošolcev tudi ogledajo, namen pa je predvsem navajanje na kulturno spremljanje športnega dogodka.

IZVAJALCI

profesorji športne vzgoje

TRAJANJE

35 ur

2.4. VZGOJA ZA MIR, DRUŽINO IN NENASILJE

CILJI

- dijakom omogočimo boljše spoznavanje in osebno zorenje;
- dijaki se seznanijo s temeljnimi vzroki konfliktov v družini, med vrstniki, družbi in možnostmi za preseganje konfliktnih situacij brez nasilja;
- z vzgajanjem in izobraževanjem za uravnavanje medčloveških stikov se dijaki naučijo samostojnosti pri odločanju o problemu ter vrednotenju in reševanju problema;
- dijaki se naučijo povezovati svoja osebna doživetja in izkušnje z družbenimi normami;
- dijaki spoznajo, da je potrebno razvijati posameznika v svobodno, miroljubno, strpno, odgovorno in nenasilno osebnost;
- pri dijakih spodbudimo kritičnost ob globljem spoznavanju korenin socialnih in drugih človeških problemov;
- dijaki analizirajo in interpretirajo procese in pojave (nasilje, netoleranca, ksenofobija, rasizem, predsodki, zapostavljenost..., načine preseganja problemov);
- dijaki utemeljujejo in oblikujejo svoje lastne sklepe na osnovi racionalnih argumentov;
- razvijanje spretnosti: analitično mišljenje, komunikacijske tehnike (dialog, argumentacija...), kooperacija.

VSEBINA

1. Agresivnost človekove narave

2. Procesi socializacije in nenasilje:

- dejavniki in metode oblikovanja človekovih nasilnih miselnih in vedenjskih vzorcev: avtoriteta, karizma, ustrahovanje, vplivanje, kazeni...

- nasilje in njegove posledice v družbenih skupinah: nasilje v družini, nasilje med spoloma, nasilje nad nemočnimi, predsodki - emocionalne in kulturne ovire, napetosti, nasilje množice, diskriminacija...
- patologija vsakdanjega življenja in njeni vzroki.

3. Kultura miru

Dijaki naj dojamajo razsežnosti univerzalnih vrednot človeštva:

- samospoštovanje in dostojanstvo posameznika,
- odgovornost do ljudi in okolja,
- nenasilno delovanje v zgodovini,
- vzgoja za mir in razumevanje med narodi v mednarodnih dokumentih,
- načela mednarodnega zaupanja, sožitja in odgovornosti kot pogoj za mirno reševanje sporov v mednarodni skupnosti (aktualni mednarodni dogodki).

TRAJANJE

15

ur

METODE DELA

Metode dela ne smejo biti stroge, toge, racionalne, ampak prilagodljive, dinamične in emocionalno obarvane. Tako zastavljeno delo spodbudi razvijanje ustvarjalnosti pri vseh udeležencih v vseh fazah;

- izkustveno učenje
- različne mirovne dejavnosti npr. interdisciplinarni dan ob dnevu človekovih pravic
- projektno delo
- igranje vlog
- skupinske diskusije
- videoprojekcije
- predavanje za učence in njihove starše

Treba je razviti celosten pristop. Učinkovitost izbirnega predmeta je odvisna tudi od korelacij med predmeti. Pri tem je pomembno timsko delo. V okviru vzgoje za mir, družino in nenasilje lahko učitelj bogati vsebine s povezavami znotraj: sociologije, filozofije, psihologije, zgodovine, zdravstvene vzgoje, likovne vzgoje ...

OBLIKE IZVAJANJA

Ker je model vsebin vzgoje za mir in nenasilje odprt, omogoča upoštevanje različnih dejavnikov in principe nazornosti, postopnosti, aktualnosti ...

Odprtost se kaže pri izbiri snovi, ki sega čez meje posameznih učnih predmetov (upoštevanje interesov učencev), v urnikih, tako da se ne omejujejo samo na časovno omejene učne ure, in v odprtosti učnega prostora, saj lahko sega čez šolske zidove v samo življenje.

To je potrebno zaradi obširnosti in kompleksnosti vsebin in načina dela. Ta se razlikuje od drugih tako glede metod kot oblik izvajanja. Poudarek je na samostojnem delu učencev, posvetovanju z učiteljem in diskusijah z njim. Za te vsebine ni predvideno ocenjevanje.

Za netradicionalni pristop je potrebno ustvariti sproščeno socialno ozračje, ki omogoča in spodbuja enakopraven položaj in medsebojno spoštovanje vseh udeležencev v njem.

Tu se skrivajo inovativne možnosti šole in pouka, pa tudi ustvarjalni in inovativni postopki učiteljev in učencev v udeležanju vzgojno-izobraževalnih nalog obveznih izbirnih vsebin, to pa lahko vpliva na prepoznavnost šole.

Obvezne izbirne vsebine vzgoja za mir, družino in nenasilje z obsegom najmanj 15 ur so lahko tudi osnova za izvajanje drugih projektov, ki so povezani z izkušenjskim učenjem.

IZVAJALCI

Za poučevanje vsebin vzgoja za mir, družino in nenasilje mora imeti izvajalec visoko izobrazbo družboslovne smeri.

2.5. ZDRAVSTVENA VZGOJA

CILJI

Cilj vzgoje za zdravje v srednji šoli je posredovati dijakinjam in dijakom znanja in veščine, potrebne za doseg in vzdrževanje zdravja.

VSEBINE

1. Koncepti zdravja

Medicinski, filozofski, kulturološki, psihološki in drugi koncepti zdravja, z dodatnim poudarkom na zgodovinskem spreminjanju razumevanju zdravja in zdravega načina življenja, ter na medkulturnih razlikah.

2. Mladostništvo in zdravje

Telesni, duševni in socialni razvoj od rojstva do smrti. Odnos do telesa, razlike med spoloma. Kaj ogroža zdravje pri mladostnikih. Odnos do življenja in smrti. Preprečevanje avtoagresivnosti in heteroagresivnosti.

3. Življenjski stili, življenjske razmere in kultura

Uravnotežena prehrana. Telesna dejavnost. Pomen okolja za zdravje (naravno okolje, lokalno okolje, šola in delovno okolje, onesnaženost in hrup, preventivno delo v skupini). Odgovoren odnos do kajenja, alkohola in drog (seznanitev z dejstvi, preprečevanje, soočanje s pritiski in vplivi vrstnikov, spodbujanje odgovornosti in samostojnosti, pogovor o zgodovinskih, kulturnih in ekonomskih vplivih na pojav drog). Obvladovanje stresov. Spolnost in medosebni odnosi. Načrtovanje družine. Nosečnost in porod. Spolna zloraba, nadlegovanje in pornografija. Spolno prenosne bolezni in preprečevanje. Spolna usmerjenost.

4. Zdravstveno stanje v Sloveniji

Pričakovana življenjska doba. Rodnost, umrljivost in glavni zdravstveni problemi. Nalezljive bolezni. Kronične bolezni. Duševne motnje. Travmatizem. Promocija zdravja in zdravstvena vzgoja.

5. Zdravstveno varstvo

Pravice in dolžnosti v zvezi z zdravjem. Zdravstvena dejavnost in dostopnost. Zdravilstvo. Predstavitev, načini uporabe, dostopnost z informacijami o tem, kdaj in kje je možno priti do storitev in programov. (Med drugim naj dijaki in dijakinje dobijo konkretne informacije o dostopnosti kontracepcije, pomoči v stiski, telefonih SOS itd.)

TRAJANJE IN OBLIKE IZVAJANJA

Zdravstvenovzgojne vsebine naj potekajo strnjeno, v obsegu 15 ur.

IZVAJALCI

- visoka izobrazba: prof. zdravstvene vzgoje;
- visoka izobrazba: končan VŠ program zdravstvena nega s pridobljeno visoko izobrazbo pedagoške, organizacijske ali sociološke smeri;
- visoka izobrazba: naravoslovne ali družboslovne smeri s končanim postdiplomskim programom iz socialne medicine ali izpopolnjevanja iz zdravstvene vzgoje s pridobljeno pedagoško-andragoško izobrazbo, npr. doktor medicine, dipl. biolog, dipl. psiholog, profesor športne vzgoje

3. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – OBVEZNE ZA TIP GIMNAZIJE

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za tip tehniške gimnazije

3.1. PODJETNIŠTVO

Podjetništvo kot izbirna vsebina je namenjen dijakom, ki želijo razvijati sposobnosti za oblikovanje svojih poslovnih zamisli. Dijaki pri teh vsebinah spoznavajo osebne podjetnostne zmožnosti in sposobnosti za poklicno uveljavljanje v tržnem gospodarstvu.

OPIS

Dijaki skupinsko v obliki projektnega dela razvijajo poslovne zamisli, jih preverjajo v resničnem poslovnem okolju, oblikujejo poslovne načrte in pripravljajo javne predstavitve teh zamisli.

CILJI

Dijaki razvijajo sposobnosti za skupinsko in projektno delo, oblikovanje in preverjanje svojih poslovnih zamisli, podjetniškega ravnanja in javnega nastopanja in spoznavajo

- vlogo podjetništva v tržnem sistemu,
- realno poslovno okolje,
- temeljna poslovna znanja,
- možnosti samozaposlitve.

Dijaki s skupinskimi vajami spoznavajo in razvijajo:

- samozavedanje, osebne lastnosti in sposobnosti,
- pogajalske spretnosti, sposobnosti za vodenje,
- lastnosti podjetnih ljudi,
- pomen izzivov, tveganja in pozitivne motivacije za uspeh.

Dijaki :

- razvijajo tehnike iskanja idej,
- razvijajo inovativnost in rešujejo probleme,
- vrednotijo zamisli in oblikujejo kriterije za odločanje,
- razvijajo skupinsko odločanje,
- znajo organizirati delo v skupini,
- razvijajo odgovornost za prevzete naloge v skupini,
- preučujejo tržne možnosti za izbrano poslovno zamisel,
- načrtujejo promocijsko dejavnost,
- analizirajo stroške in pripravijo temeljne finančne projekcije,
- izdelajo poslovni načrt,
- organizirajo javno predstavitev svojih poslovnih zamisli,
- vodijo javno predstavitev,
- razvijajo retorične sposobnosti.

VSEBINE

osnove podjetništva: osebne lastnosti, skupinsko delo, spretnosti vodenja podjetniške lastnosti;

razvijanje idej: iskanje novih zamisli, poslovne zamisli, poslovne priložnosti, reševanje problemov, odločanje;

načrtovanje: trženjski splet, tržna konkurenca, oglaševanje, stroški za poslovanje, prihodki, odhodki, finančne projekcije, izkazi uspešnosti, poslovni načrti;

predstavitve: grafične predstavitve, javni nastop, retorika.

DIDAKTIČNI NAPOTKI

Pri izbirnih vsebinah iz podjetništva učitelj predvsem spodbuja dijake k samostojnemu in ustvarjalnemu delu, pri tem pa uporablja aktivne metode pouka v obliki igranja vlog in skupinskih projektov. Samostojne skupinske naloge spodbujajo dijake k ustvarjalnemu in inovativnemu delu, ki poteka tako v šoli kot zunaj nje. Pri iskanju poslovnih zamisli se dijaki povezujejo s poslovnim okoljem (podjetja, banke, podporne mreže za podjetništvo) in podjetniškimi strokovnjaki.

Pri projektnem delu, predvsem pri pripravi poslovnih načrtov, dijaki samostojno zbirajo informacije in vključujejo v svoje delo nasvete strokovnjakov z različnih področij; ti tako pomagajo pripraviti poslovne načrte.

Pri zbiranju tržnih in drugih informacij, pomembnih za oblikovanje poslovnih načrtov, pripravi pisnih izdelkov, grafičnem oblikovanju poslovnih načrtov in predstavitev poslovnih načrtov, dijaki uporabljajo sodobno informacijsko tehnologijo.

TRAJANJE

30 ur

IZVAJALCI

Izbirne vsebine podjetništva lahko poučuje, kdor izpolnjuje pogoje za učitelja in ima opravljen 24-urni seminar za poučevanje podjetništva.

MATERIALNE ZAHTEVE

Za izvedbo izbirnih vsebin mora šola zagotoviti projektnim skupinam uporabo sodobne informacijske tehnologije z orodji za pripravo anketnih vprašalnikov, promocijskih gradiv, za zbiranje poslovnih informacij, pripravo poslovnih načrtov in predstavitev poslovnih zamisli.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za tip tehniške in ekonomske gimnazije

3.2. VSEBINE S PROJEKTNIM DELOM

CILJI

- povečati dijakovo motivacijo;
- več sodelovanja med učitelji in dijaki;
- povezovanje z okoljem in mednarodno sodelovanje;
- interdisciplinarno in multidisciplinarno delo med učitelji;
- priprava mladih na številne okoliščine in odgovornosti v življenju;
- povečati svobodo in neodvisnost dijakov pri izbiri elementov in metod dela;
- povečanje dijakove in učiteljeve ustvarjalnosti;
- oblikovati dijakom zavest, da je vredno hoditi v šolo - še posebej, ko ugotovijo, da so sicer tradicionalno zahtevna področja včasih tudi zabavna.

VSEBINE

Medpredmetno, večpredmetno ali predmetno obarvane teme. Veliko vlogo pri izbiri teme imajo dijaki, ki so avtorji projekta.

METODE, OBLIKE IN TEHNIKE DELA

Načrtovanje

Aktivne metode dela (viharjenje idej, razprava, konferenca, terensko delo, ekskurzija, navezovanje stikov z okoljem, iskanje in študij različnih zunajšolskih virov, intervju, anketa, simulacija, igra vlog, reševanje problemov, skupinsko delo, praktično delo, študij primera, raziskovalno delo, tabor, predstavitev projekta javnosti - plakat ali nastop itd.).

Povzemanje.

Vrednotenje.

IZVAJALCI

učitelj katerega koli predmeta z opravljenim 16-urnim seminarjem iz projektnega dela ali poučevanja podjetništva.

TRAJANJE

30 ur

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za tip ekonomske gimnazije

3.3. POSLOVNO KOMUNICIRANJE

CILJI

Dijaki

- spoznajo pomen uglajenega poslovnega sporazumevanja;
- znajo uresničevati pravila uglajenega poslovnega sporazumevanja;
- znajo uporabiti pravila oblikovanja vljudnih poslovnih sporočil;
- razvijajo retorične sposobnosti;
- razvijajo sposobnosti za vodenje diskusij in razprav;
- razvijajo sposobnosti za uglajeno javno nastopanje;
- spoznajo pravila uglajenega poslovnega obnašanja in jih zavestno uresničujejo;
- spoznajo vpliv osebnega in pisnega komuniciranja na uspeh;
- poznajo sestavine vljudnega poslovnega dopisa;
- znajo sestaviti vljuden poslovni dopis (vabilo, obvestilo, zahvalo, opravičilo);
- spoznajo in uporabljajo temeljna pravila uglajenega govora;
- vadijo enosmerno in dvosmerno ustno sporazumevanje (brez vizualne komunikacije);
- spoznajo pravila in vodijo uglajene diskusije in debate;
- vadijo poslovne pogovore;
- razvijajo sposobnost za sproščeno javno nastopanje;
- obvladujejo prostor, telo, gibe, glas, sporočilo in govor;
- vadijo javno nastopanje.

VSEBINE

- poslovni bonton
- sestavine vljudnega poslovnega dopisa
- retorika
- enosmerna in dvosmerna komunikacija
- diskusija, debata
- poslovni pogovor
- govor in gibi
- individualna in skupinska posredovanje poslovnih sporočil

DIDAKTIČNI NAPOTKI

Pri izbirnih vsebinah iz poslovnega komuniciranja dijaki s praktičnimi vajami in nastopi razvijajo sposobnosti za uglajeno, natančno, ažurno pisno in ustno sporazumevanje in posredovanje sporočil. Dijaki samostojno sestavljajo vljudnostna pisna in ustna besedila, pripravijo in vodijo diskusije, debate in javne nastope, jih analizirajo, utrjujejo uglajeno govorjenje in razvijajo učinkovito poslovno sporazumevanje. Z igro vlog vadijo situacijo ustne reklamacije.

IZVAJALCI

Izbirne vsebine poslovne komunikacije lahko poučuje učitelj, ki ima znanja s področja retorike in poslovnega komuniciranja.

Materialne zahteve: za izvedbo izbirnih vsebin mora šola zagotoviti prostor za vaje in javno nastopanje dijakov.

TRAJANJE

30 ur

Obvezne izbirne vsebine - obvezne v glasbeni in plesni smeri umetniške gimnazije

3.4. EKOLOGIJA

CILJI

Dijaki spoznajo:

- odnose med živimi bitji in njihovim okoljem,
- načine onesnaževanja vode, kopnega in zraka,
- vpliv tehnologij, tehnik in drugih dejavnosti na okolje,
- vpliv sodobnega gospodarjenja na naravne ekosisteme.

Dijaki oblikujejo pozitiven odnos do narave.

Dijaki se zavedo svoje potrebe po ekološko ustreznem ravnanju z okoljem.

VSEBINE

1. Uvod

2. Ekosistemi

- osnovne ekološke enote:
- ekologija populacij,
- človeška populacija,
- kompleksnost prehranjevalnih odnosov,

3. Kopno:

- gozd,
- antropogeni ekosistemi.

4. Voda

5. Zrak

6. Varstvo narave in naravne dediščine

NAČIN IZVEDBE

Ekološke vsebine načrtuje učitelj biologije v sodelovanju z učitelji strokovnih teoretičnih predmetov v obsegu načrtovanih ur. Ekosisteme preučujemo v širši in ožji okolici. Obravnave teoretskih vsebin so dopolnjene s praktičnim in terenskim delom. Dijaki pridobivajo nova znanja z neposrednim opazovanjem pojavov v bližjih naravnih in antropogenih ekosistemih.

TRAJANJE

35 ur

IZVAJALCI

Učitelji z naravoslovno ali družboslovno izobrazbo z ustreznimi znanji s področja ekologije. Poleg predpisane kvalifikacije se zahteva še izpopolnjevanje učitelja na tečajih za poučevanje ekoloških vsebin.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za modul A glasbene smeri umetniške gimnazije

3.5. BRANJE PARTITUR IN DIRIGIRANJE

CILJI

- razvijanje tehnike branja in igranja partitur,
- uvajanje v osnove transpozicije,
- natančno spoznavanje pojmov: dinamika, agogika, artikulacija in uporaba le-teh v praksi,

- praktično spoznavanje glasbenih oblik (A, B, A, sonatna oblika itd.),
- branje in igranje lažjih partitur s C-ključi, priredbe ljudskih pesmi, umetnih pesmi in lažjih orkestralnih partitur,
- spoznavanje osnovnih veščin dirigiranja,
- razvijanje zanimanja za dirigiranje in osvajanje osnov za začetek in nadaljevanje dela dirigenta z različnimi glasbenimi skupinami,
- dirigiranje naštudiranih skladb sošolcem v razredu in šolskem pevskem zboru,
- dijaki spoznajo obsege, registre in tehnične značilnosti pevskih glasov in instrumentov v orkestru.

VSEBINE

a. Dvoglasne do večglasne zborovske partiture (izbrane skladbe od 16. do 20. stol., Grlica, Naši zbori), ljudske pesmi, preproste instrumentalne partiture (npr. začetki in 3. stavki lažjih Haydnovih ali Mozartovih simfonij);

- dijak igra vse glasove;
- en glas poje, drugega igra (vse kombinacije);
- poje, igra in dirigira (za klavirjem);

Ko obvlada ritem in melodijo, naj samostojno oblikuje frazo.

b. Lažje skladbe (lahko tudi tehnične etude, npr. Czernyjeve); dijaki igrajo na klavir; deloma ali v celoti naj jih transponirajo v različne (tudi težavnejše) tonalitete.

c. Da bi spodbudili učni proces, lahko učitelj določi dijake, da doma pripravijo tehtne in obširne prispevke z različnimi temami (dinamika, agogika, artikulacija, slovenski dirigenti, notna pisava v določenih obdobjih itd.); pri pouku jih skupno predelajo in osvojijo.

d. Osnovne glasbene oblike, tematski material, modulacije naj dijaki sproti spoznavajo, ko skladbe igrajo.

e. Učitelj naj dijake opozori, da različne ključe BEREMO, ne pa transponiramo. Za urjenje branja starih ključev priporočamo učbenik:

O.Nagy: Partitura-olvasas (Budimpešta, 1975) ali Kreuzburg:

Partiturna igra. Omejimo se na altovski, tenorski in sopranski ključ.

Chorubungen der Munchener Musikschule Franz Wullnerja.

f. Zgodovina dirigiranja

Osnovne veščine dirigiranja (drža rok in telesa, taktovski načini, vzmah, korone, menjava takta). Uporabljamo lahko priročnike in učbenike: R.Gobec: Dirigiranje, F.Lhotka, H.Swarovski: Wahrung der Gestalt ali H.Scherchen: Lehrbuch des Dirigierens.

g. Individualno dirigiranje lahkih enoglasnih skladbic (priporočamo zbirko: Prek sveta odmeva pesem). Dijak dirigira, ostali pojejo. Pazimo na nastop dirigenta, disciplino "zbor", koncentracijo pred začetnim gibom in profesionalen potek skladbe. Enoglasnim ljudskim pesmim iz navedene zbirke dodamo glasove v smislu ljudskega petja ("naprej", "čez", "basiranje") Dijaki dirigirajo zborovske skladbe, ki so jih prej naštudirali s pomočjo partiturne igre najprej sošolcem iz razreda, nato šolskemu zboru.

Zanimanje za dirigiranje razvijamo tudi :

- s hospitacijami pri vseh vrstah zborov,
- s hospitacijami pri delu z instrumentalnimi skupinami in orkestri,
- z obiski in analizami revij in koncertov,
- z gledanje video posnetkov znanih glasbenikov,
- s poslušanje kvalitetnih avdio posnetkov,
- z obiski strokovnih srečanj in dirigentskih seminarjev.

DIDAKTIČNO METODIČNA NAVODILA

Vsebine potekajo v okviru obveznih izbirnih vsebin. Karkoli dijak igra ali dirigira, naj prej poje - solfeggira, da bo glasbo miselno usvojil in slišal v sebi, šele potem naj se začne izvajanje.

POGOJI ZA IZVEDBO

Izvajalci

Vsebine lahko poučuje akademski glasbenik - dirigent ali profesor glasbe z ustreznimi dirigentskimi izkušnjami.

Materialne zahteve

Posebna učilnica za skupinski pouk, klavir ali pianino, metronom, avdio-video, tabla z notnim črtovjem.

TRAJANJE

V modulu A glasbene smeri umetniške gimnazije **25 ur** skupaj z vsebinama računalnik v glasbi in obiski koncertov in strokovnih seminarjev. Razmerje med obsegi teh treh vsebin določi šola.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za plesno smer umetniške gimnazije

3.6. LJUDSKI PLESI

CILJI

Dijaki:

- spoznajo plesno izročilo naših rodov,
- pri teoretičnem delu dijaki spoznajo ljudski ples, kulturno - političnimi in gospodarsko - socialnimi značilnostmi, ki so vplivale na razvoj ljudskega plesa, predvsem pa z njegovo vlogo v vsakdanjem življenju,
- se naučijo posameznih plesnih tipov
- (vsebinske, stilne in glasbene značilnosti).

VSEBINE

Slovenski ljudski plesi - teoretični del

Pojem ljudski ples (opredelitev in kratek oris zgodovinskega razvoja ljudskega plesa, razmerje do drugih plesnih zvrsti, ljudski ples danes - folklorne skupine, scenske predstavitve, priredbe in obdelave)

Slovenski ljudski ples (viri za zgodovino slovenskega ljudskega plesa, tipološka razvrstitev slovenskega ljudskega plesnega izročila, oblikovane in stilne značilnosti, vloga v življenju slovenskega človeka)

Slovenski ljudski plesi - praktični del

Najznačilnejši motivi slovenskega ljudskega plesa

Učenje ljudskih plesov posameznih slovenskih pokrajin:

Gorenjska in Dolenjska:	Rezija:
- kovtre šivat	- rezijanski ples
- štajerič	Prekmurje:
- mrzulin	- tojka
- ta požugana	- tkalečka
- ta potrkana	- šamarjanka
- ta poskočna	- šošarska
- plesne igre	- po zelenoj trati
- točak	Štajerska:
	- pobreška polka
Koroška:	- kosmatača
- prvi rej	- ples kurenta
- mazurka	- čindara
	Bela krajina:
Primorska:	- metliško bredje
- stara polkica	- predgrajski most

- depaši	- pobelego pole
- šaltin	- na trumf
- trentarska	- lepa Anka
	- hruške, jabolke, slive
Ljudski plesi južno - slovanskih področij	
- kratek zgodovinski oris razvoja ljudskega plesa pri južnih Slovanih;	
- bistvene oblikovne, stilne in glasbene značilnosti posameznih področij.	

Teoretični del naj bo ločen od praktičnega le pri strogem zgodovinskem orisu ljudskega plesa pri južnih Slovanih. Vse drugo naj bo vključeno pri praktičnem delu ob posameznih plesnih tipih.

- Spoznavanje osnovnih plesnih motivov in učenje najznačilnejših ljudskih plesov posameznih geografskih območij.

POJASNILA

Vsebine se poučujejo v okviru obveznih izbirnih vsebin (okvirni obseg 25 ur). Poučevanje naj v začetku temelji na elementih in motivih plesnega izročila posameznih področij, šele nato preidemo k posameznim plesnim tipom. Posebna pozornost naj bo posvečena stilu, saj leta določa značilnosti tipov in skupin. Izvajalec naj uporablja tudi video in avdio učna sredstva, da dijaki čim bolje spoznajo avtentična ljudska plesna izročila. Z dijaki naj si ogleda predstavo ljudskih plesov v izvedbi kakega znanega ansambla in jo z njimi kritično oceni glede na uspešnost priredbe.

IZVAJALCI

Izvajalec mora imeti visoko izobrazbo. Plesno izročilo mora obvladati teoretično in praktično.

TRAJANJE

25 ur (skupaj z obiski koncertov in strokovnih seminarjev). Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za glasbeno in plesno smer umetniške gimnazije

3.7. OBISKI KONCERTOV IN STROKOVNIH SEMINARJEV

CILJI

- neposredno doživljanje umetniških del,
- seznanjanje z različnimi izvedbami umetniških del,
- primerjalna analiza različnih izvedb istih umetniških del,
- spoznavanje novosti na različnih področjih umetniškega delovanja.

VSEBINA

Vsebina koncertov in strokovnih seminarjev je odvisna od dogajanja v širšem kulturnem okolju, npr. od ponudbe koncertov v Sloveniji in bližnji okolici in izvajanja strokovnih seminarjev.

IZVAJALCI

Učitelji ustreznih predmetov ali vsebin na umetniških gimnazijah.

TRAJANJE

25 ur

Modul A glasbene smeri: 25 ur skupaj z vsebinama računalnik v glasbi ter branje partitur in dirigiranje. Razmerje med obsegi vseh treh vsebin določi šola.

Modul B glasbene smeri: 25 ur

Modul C glasbene smeri: 25 ur skupaj z vsebino računalnik v glasbi. Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.

Plesna smer: 25 ur skupaj z vsebino ljudski plesi. Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za modula A in C glasbene smeri umetniške gimnazije

3.8. RAČUNALNIK V GLASBI

CILJI

Dijaki

- naj spoznajo uporabnost računalnika na različnih glasbenih področjih,
- naj se naučijo uporabljati računalnik,
- naj ob konkretnih primerih pridobivajo spretnost, potrebno za uporabo računalniških programov, ki omogočajo različne možnosti v glasbenem izražanju.

VSEBINE

a) MIDI

b) Razumevanje podatkov MIDI

c) Glasbeni programi:

1. programi za notni zapis,
2. sekvencerski programi,
3. programi za urejanje avdia,
4. programi za učenje glasbene teorije,
5. programi za zvočno sintezo.

IZVAJALCI

Glasbeniki z izkušnjami pri uporabi računalniške tehnologije v glasbi

MATERIALNE ZAHTEVE

Ustrezno opremljena računalniška učilnica in ustrezna programska oprema.

TRAJANJE

25 ur

V modulu A: 25 ur skupaj z vsebinama branje partitur in dirigiranje ter obiski koncertov in strokovnih seminarjev. Razmerje med obsegi teh treh vsebin določi šola.

V modulu C: 25 ur skupaj z vsebino obiski koncertov in strokovnih seminarjev. Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za likovno smer umetniške gimnazije

3.9. OBISKI LIKOVNIH RAZSTAV

CILJI

- neposredno doživljanje umetniških del,
- seznanjanje z različnimi izvedbami umetniških del,
- primerjalna analiza umetniških del,
- spoznavanje novosti na različnih področjih likovnega delovanja.

VSEBINA

Vsebina likovnih razstav je odvisna od dogajanja v širšem kulturnem okolju, npr. od ponudbe razstav v Sloveniji in bližnji okolici in dogodkov (letni, bienalni, trienalni itd.).

IZVAJALCI

Učitelji ustreznih predmetov ali vsebin na umetniških gimnazijah.

TRAJANJE

Skupaj z vsebino tečaj fotografije 60 ur. Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.
Obvezne izbirne vsebine - obvezne za likovno smer umetniške gimnazije

Obvezne izbirne vsebine - obvezne za likovno smer umetniške gimnazije

3.10. TEČAJ FOTOGRAFIJE

CILJI

- spoznati osnove fotografije - osnovni fizikalni in kemijski elementi v fotografiji,
- spoznati in razumeti različne pojme v fotografiji,
- razviti osnovni čut do izdelkov fotografije,
- izkusiti zahtevnost oblikovanja fotografije in možnosti,
- izkusiti možnost likovnega izražanja s fotografijo,
- spoznati osnovno opremo, dodaten pribor in uporabo le-tega pri uresničitvi zamisli.

VSEBINA

Spoznavanje osnov v fotografiji.

Začetki in zgodovinski razvoj fotografije.

Svetloba in njen vpliv na fotografski material.

Vrste filmov, njihova uporaba in kemija procesov.

Fotografska oprema - aparati in dodatna oprema.

Fotografiranje - pokrajina, skupina, portret, makro.

Projekcija in analiza posnetkov.

METODE DELA

Razlaga, skupinsko in individualno delo. Praktična uporaba osnovnih pripomočkov (aparata, dodatne opreme). Izdelava fotografije. Projekcija in pregled posnetkov z analizo.

IZVAJALCI

Vsebine v umetniški gimnaziji likovne smeri lahko poučuje učitelj z najmanj srednjo izobrazbo fotografske ali likovne smeri s fotografskimi izkušnjami ali priznan fotograf. V drugih tipih gimnazije, v katerih ta vsebina ni obvezna, se navedena formalna izobrazba izvajalca ne zahteva.

MATERIALNE ZAHTEVE

Fotografski aparati, dodatna sistemska oprema, diaproyektor, grafoskop, presvetlitvena miza, projekcijsko platno.

TRAJANJE

Skupaj z vsebino obiski likovnih razstav 60 ur. Razmerje med obsegoma obeh vsebin določi šola.

4. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – PROSTA IZBIRA DIJAKOV (OBVEZNA PONUDBA ŠOLE)

4.1. LOGIKA

CILJI

- posredovanje veščin, potrebnih za smiselno ureditev in kritično ovrednotenje informacij,
- predstaviti univerzalne tehnike dobrega razmišljanja,
- poudariti pojem argumenta,
- pokazati formalne in neformalne tehnike dokazovanja,
- pripraviti dijake na vsak univerzitetni študij.

VSEBINE

Standardi racionalnosti.

Stavek in argument.

Veljavnost, dedukcija, logični zakon in logično pravilo, dokaz.

Logični zapisi in sistemi preverjanja veljavnosti v stavčni in predikatni logiki.

Naravno sklepanje in reševanje logičnih ugank.

Osnove metodologije znanosti (pojem, definicija, hipoteze in posplošitve, indukcija in dedukcija, znanstvena razlaga).

Logične napake in napake v argumentaciji.

Analize primerov argumentacij.

Uporaba računalniških programov za učenje argumentacije in logike.

METODE, OBLIKE IN TEHNIKE

Uganke in miselni orehi; detektivske uganke; osebne odločitve; etične dileme; uredniški uvodniki; znameniti sodni primeri; zgodovinske razprave; religija; znanstveni poskusi in spori v znanosti; dokazi v matematiki, filozofski argumenti.

Vaje ob uporabi računalniških programov za učenje logike in argumentacije (Tarski World, Logic World, program Izidorja Hafnerja)

Pomembno je, da sodelujejo dijaki in predlagajo svoje primere.

OBSEG

15 ur

IZVAJALCI

Vsebino poučujejo diplomanti filozofije ali matematike, ki so opravili izpit iz predmeta logika ali kakega ekvivalentnega predmeta. Za učitelje, ki niso poslušali pouka logike na univerzi in bi želeli poučevati to vsebino, se organizira posebno dodatno usposabljanje.

4.2. MEDPREDMETNE VSEBINE Z EKSKURZIJO, TABOROM ITD.

CILJI

Cilji naj bodo usklajeni z učnimi načrti posameznih predmetov ali medpredmetnih tem (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza, vrednotenje). Ekskurzijo oziroma tabor organiziramo takrat, ko je to koristno za boljše razumevanje snovi, poživitev pouka ali povečanje zanimanja. Tako se dijaki seznanijo z določeno osebo, skupnostjo, objektom, organizacijo, procesom dela,

naravnimi in kulturno - zgodovinskimi znamenitostmi. Ekskurzija omogoča doseganje različnih ciljev, od izobraževalnih do vzgojnih.

VSEBINA

Ekskurzije naj bodo medpredmetne ali enopredmetne. Vsebinsko in časovno naj se čim bolj ujemajo z učno vsebino. Terensko delo naj poteka po različnih metodah dela v naravi in v naseljih.

METODE

Učitelj in dijaki naj pripravijo ekskurzijo na podlagi aktivnih metod dela (projekt, podjetnostni pristop, itn.) Učitelj se pripravi nanjo tako, da si ogleda teren in obišče vse točke, na katere bo vodil dijake. Tudi dijaki morajo vedeti, koga bodo obiskali, kaj bodo videli in katere naloge opravili (pogovori, razprave, predavanja, terensko in eksperimentalno delo. Ekskurzijo lahko načrtujejo, pripravijo in izpeljejo dijaki sami. Učitelj kot spodbujevalec pomaga, da pri tem razvijejo različne spretnosti, od pogajanja o cilju, iskanja virov, pisanja vabil, pisem, prošenj za dovoljenje ali obisk do samostojnega študija gradiva, predstavitve določene teme. Dijaki naj se usposabljujejo tudi za uporabo preprostih raziskovalnih metod.

IZVAJALCI

Učitelji ustreznega predmeta ali predmetov

TRAJANJE

15 ur

4.3. METODOLOGIJA RAZISKOVALNEGA DELA

CILJI

- teoretična seznanitev dijakov z osnovnimi pojmi, metodami in nekaterimi tehnikami ter pogoji za uspešno raziskovanje;
- praktična usposobljenost v nekaterih etapah raziskovalnega procesa;
- izvirno in samostojno delo dijaka ob upoštevanju nujne pomoči in sprotne nadzora učitelja – mentorja;
- uspešna javna predstavitev raziskovalne naloge v obliki predavanja in/ali posterja.

VSEBINA

Nanaša se na ustreznih predmet ali pa je le povezana z njim.

DIDAKTIČNI PRISTOP

Profesor pripravi kratek uvod, nakar dijaki preštudirajo ustrezno poglavje iz učbenika ali druge literature. Nato dijaki pripravijo kratek pisni izdelek in ga predstavijo učitelju in sošolcem; sledi razpravljanje vseh o vsem.

Dijaki naj pripravijo tudi zbirni referat iz izbrane tematike (prej preberejo in kritično preučijo potrebno literaturo). Vadijo naj tudi kritično analizo izbranega raziskovalnega članka.

TRAJANJE

15 ur

IZVAJALCI

Izvajalec je učitelj - mentor, ki je ustrezno usposobljen oziroma opravil izpopolnjevanje na tečajih za poučevanje omenjenih vsebin.

4.4. PROSTOVOLJNO SOCIALNO DELO (PSD)

CILJI

Splošni cilj PSD je pomagati ljudem v življenjskih stiskah. Zagotovo pa gre pri PSD za močan interaktiven odnos med prostovoljcem in prejemnikom pomoči, ki na svojevrsten način bogati oba. Zato lahko cilje PSD opredelimo s širšega zornega kota in to z ozirom na pomen, ki ga PSD ima za **prostovoljca** in za **prejemnika pomoči** ter posredno tudi za **šolo** in **širšo družbo**.

Za šole PSD zagotovo pomeni pomemben vidik vzgojnega dela z dijaki - mladostniki in s tem tudi eno od učinkovitih oblik preventivnega dela z njimi.

Pomembnejši globalni cilji, ki jih v PSD v šolstvu zasledujemo:

A/ Cilji za dijaka

- vsestransko osebno dozorevanje;
- privzgajanje etičnih in socialnih vrednot, globlje dojetanje, doživljanje in uresničevanje le-teh (altruizem, iskrenost, humanost, strpnost, družbena odgovornost...);
- odkrivanje in razvijanje drugih osebnostnih zmožnosti (sposobnosti, kreativnosti, interesov, spretnosti, specifičnih nadarjenosti, socialne senzibilnosti, socialnih veščin, empatije, permisivnosti, samozaupanja, samospoštovanja ...);
- večje zavedanje raznih življenjskih dobrin in možnosti, ki jih življenje mladostnikom daje;
- pridobivanje dragocenih življenjskih izkušenj, znanj in spoznanj o sebi, o sočloveku in o življenju;
- lažje in ustrežnejše odločanje za študij, boljše dojetanje nekaterih teoretičnih predmetov (družboslovnih) in dobra podlaga za študij v okviru humanističnih ved;
- večja samorealizacija in izboljšanje samopodobe, zdravo uveljavljanje osebnosti, globlje dojetanje smisla življenja, globlje doživljanje pozitivnih čustev (ljubezni, veselja), sreče, notranjega zadovoljstva in harmonije; vse to pri mladostniku spodbuja pozitivno naravnost do življenja (zdrav življenjski optimizem) in konstruktivno razreševanje njegovih lastnih življenjskih problemov.

B/ Cilji za prejemnika pomoči

- zmanjševanje osebnih problemov psihične narave (učnih, vedenjskih, čustvenih, ...);
- ublažitev socialnih stisk (osamljenosti, odrinjenosti na rob družbe, zapuščenosti...);
- zmanjševanje težav zaradi motenj v telesnem, duševnem in socialnem razvoju;
- zadovoljevanje razvojnih potreb otrok, spodbujanje njihovega psihofizičnega in socialnega razvoja, dobre komunikacije in konstruktivnega razreševanja problemskih situacij;
- navezovanje prijateljskih odnosov, zdravo uveljavljanje osebnosti;
- sprostitev in razvedrilo;
- doživljanje ugodnih čustev in življenjskega optimizma.

C/ Cilji za šolo

- vzgojno-preventivno delo z dijaki,
- izboljšanje medsebojnih odnosov in razpoloženja v šoli;
- povečanje motivacije za šolsko delo,
- zmanjšanje vzgojne in učne problematike,
- povečanje odpornosti dijakov v stresnih okoliščinah in zmanjšanje psihosomatskih motenj,
- širjenje šolskega svetovalnega dela v obliki omogočanja doživljanja pozitivnih življenjskih izkušenj tudi dijakom s stiskami - kurativno delovanje PSD (PSD lahko deluje kot nadvse učinkovita "naravna življenjska terapija"),
- PSD lahko predstavlja tudi neke vrste praktikum za družboslovne predmete in tematsko sorodne programe OIV.

D/ Cilji za širšo družbo

- svojevrstna dopolnitev vzgojno-izobraževalnega dela prosvetnih delavcev (v vrtcih, OŠ in SŠ) in dela strokovnjakov v socialnovarstvenih in zdravstvenih programih;

- zmanjševanje raznih vrst socialne problematike pri posameznikih, v družinah, v depriviligiranih socialnih skupinah ... ;
- preventiva širših družbenih problemov (delikventnosti, zasvojenosti, suicidarnosti, ...);
- razvijanje socialne senzibilnosti pri mladih generacijah in skrbi za ljudi s posebnimi potrebami;
- uveljavljanje pridobljenih vrednot prostovoljcev v njihovem socialnem okolju (med vrstniki, prijatelji, sorodniki ...);
- uveljavljanje osnovnih človeških vrednot, pomembnih za dobro sožitje med ljudmi, zdravo družbo in dovolj srečne ljudi v njej;
- splošno izboljšanje kakovosti življenja ljudi.

VSEBINE

PSD je možno izvajati z različnimi ljudmi vseh starostnih skupin, ki doživljajo raznovrstne človeške stiske ali imajo določene življenjske potrebe:

- z otroki z normalnimi razvojnimi potrebami kot tudi s posebej nadarjenimi otroki
- z otroki in mladostniki z motnjami v telesnem, duševnem in socialnem razvoju
- z otroki in mladostniki z učnimi težavami
- s starostniki
- z bolniki
- z begunskimi otroki in mladostniki
- z ljudmi, ki živijo v neugodnih socialnih oziroma življenjskih razmerah (kot npr. Romi...).

OBLIKE IN METODE DE LA

Glede na naravo problemov ali specifičnih potreb prejemnikov pomoči je možna in dobrodošla kar največja gibljivost v izbiranju vsebin in različnih vrst dejavnosti PSD, kot npr.: pomoč pri učenju, druženje in prijateljevanje, razne socialne igre, športne in druge sprostitevne dejavnosti, delavnice različnih ročnih del in umetniškega ustvarjanja, pomoč pri terapijah, pogovori, pomoč pri drobnih opravilih in lažjih delih, sprehodi (tudi z invalidskimi vozički), čajanke, glasba in petje, sodelovanje na prireditvah, ...

PSD lahko poteka individualno ali skupinsko.

TRAJANJE

PSD je upošteva je zanimanje mogoče izvajati v različnih časovnih okvirih (minimalno 15 ur) in to redno tedensko (1, 2 ali več ur) ali v strnjeni obliki (dnevi prostovoljnega dela dijakov). Vsekakor je pomemben zanesljiv dogovor med šolo (prostovoljci) in institucijo (prejemniki pomoči) o vsebinskem in časovnem poteku PSD. Prav tako je treba tudi jasno opredeliti vloge in naloge udeležencev PSD.

IZVAJALCI

Mentor oziroma vodja PSD je lahko **svetovalni delavec ali učitelj**, ki ima smisel za tovrstno delo in ga to tudi veseli in je pripravljen strokovno sodelovati z zunanjimi institucijami, v katerih PSD poteka.

Če šola ne more sama zagotoviti ustreznega svojega mentorja, lahko za neposredno vodenje PSD pridobi **zunanjega - strokovnjaka** (npr. iz CSD ali institucije, v kateri prostovoljci delujejo) in mu po svojih najboljših močeh tudi pomaga (pri animaciji, spremljanju učinkov, organizaciji dela, zagotavljanju najnujnejših razmer za delo itd.).

4.5. PRVA POMOČ

Prva pomoč je moralna dolžnost, pa tudi zakon vsakogar obvezuje, da v nujnih primerih poskrbi za prvo pomoč po svojih zmožnostih. Način življenja je pretkan z nevarnostmi, zato jih moramo znati prepoznavati, da bi jih lahko uspešno preprečevali. Le pridobljeno znanje in spretnosti nam omogočajo reševati ogrožena življenja in to je namen pouka prve pomoči v šoli.

CILJI

- dijaki/nje si pridobijo teoretično in praktično znanje prve pomoči, da lahko pomagajo sebi in drugim ob nesrečah, nezgodah in nenadnih obolenjih;
- dijaki in dijakinje spoznajo nevarne situacije, v katerih je življenje zaradi poškodb neposredno ogroženo in se naučijo pravilnega ukrepanja;
- pri pouku prve pomoči si dijaki/nje izoblikujejo preventivno miselnost, ter se naučijo ukrepov za preprečevanje nezgod.

VSEBINA

Program pouka prve pomoči mora biti usklajen s prakso na tečajih prve pomoči **Rdečega križa Slovenije**.

- Prva pomoč in Rdeči križ. Samopomoč in medsebojna pomoč. Najpogostejše nezgode nasploh in še posebej v prometu. Ukrepi za večjo varnost v prometu. Varnostni pas, naslonjalo za glavo in čelada. Etična načela iz kodeksa udeležencev v cestnem prometu.
- Načela prve pomoči ob nezgodah nasploh in še posebno obravnava prometnih nezgod. Osnovna načela pregleda poškodovanca, določanje vrstnega reda dajanja prve pomoči (trijaža). Načelo štirih ukrepov (dejanj) ob prvi pomoči.
- Druge poškodbe in prva pomoč. Rane in toplotne poškodbe: opekline, mrzline splošna ohladitev in prva pomoč. Obvezila in obvezovanje s trikotno ruto, povoji in predvsem s prvim povojem.
- Poškodbe kosti in sklepov: prelom, izpah in zvin. Imobilizacija z zasilnimi sredstvi prstov, roke, podlahti, nadlahti, ključnice, prsnega koša, reber, stopala, gležnjev, goleni, stegna, glave in hrbtenice.
- Nenadne zastrupitve s pesticidi, piki, hrano, alkoholom, zdravili in jedkovinami.
- Zaključni pregled snovi, utrjevanje znanja, reševanje testov in praktična oskrba nekaj najznačilnejših poškodb.

TRAJANJE

15 ur

IZVAJALCI

Učitelj teoretičnega dela tečaja mora biti zdravstveni delavec z visoko izobrazbo.

Učitelj praktičnih vaj je demonstrator, ki je verificiran kot učitelj prve pomoči pri Republiškem odboru Rdečega križa.

Pouk tečaja prve pomoči poteka v posebni učilnici z ustreznimi učnimi sredstvi.

4.6. ŠPORTNI TABORI IN ŠOLA V NARAVI

Šola mora v okviru obveznih izbirnih vsebin, poimenovanih dijakova prosta izbira, ponuditi dijakom šolo v naravi. Športne vsebine so sestavni del vseh integriranih oblik pouka v naravi. Izvede jih, če je prijavljeno ustrezno število dijakov po normativih za oblikovanje skupin. Vključevanje dijakov v te programe je prostovoljno.

CILJI

Šola v naravi in športni tabori so integralni pedagoški proces, ki poteka zunaj kraja šolanja. Šola v naravi je izjemna priložnost za spodbujanje pozitivnih medsebojnih odnosov v skupini in omogoča boljše spoznavanje in drugačno sodelovanje učiteljev in dijakov. V programu šole se prepletajo vsebine športa, naravoslovja, družboslovja, glasbenega ali likovnega izražanja. Eden od osnovnih namenov je ob športnem udejstvovanju spodbujati čustven, kulturni in odgovoren odnos do narave ter naravne in kulturne dediščine.

VSEBINE

Zelo primerne in najznačilnejše vsebine šol v naravi so taborništvo, smučanje in druge zimske dejavnosti, plavanje in druge vodne dejavnosti ter pohodništvo in gorništvo.

Šola lahko dijakom ponudi tudi drugačno športno vsebino, prilagojeno ciljem spoznavanja različnih novih športov, ki jih v rednem programu ni bilo možno izvajati, so pa glede športno-rekreativnih učinkov pomembni v sedanjem družbenem prostoru (tenis, smučanje, deskanje, plezanje, veslanje, jahanje...). Dijaki se vključujejo v tečaje prostovoljno.

DIDAKTIČNI NAPOTKI

Dejavnosti naj bodo izbrane in načrtovane tako, da bodo upoštevani možnosti, interesi in sposobnosti dijakov. Organizirane naj bodo skladno z vsemi veljavnimi varnostnimi načeli.

IZVAJALCI

Učitelji športne vzgoje

TRAJANJE

15 ur

4.7. UČENJE ZA UČENJE

CILJI

Uporaba sposobnosti, znanja in spretnosti, pridobljenih v okviru te vsebine, omogoča dijakom uspešnejše in učinkovitejše učenje in reševanje problemov tako v šoli kot v življenju.

Splošni cilji:

- dijaki spoznavajo svoje lastne kognitivne značilnosti, močna in šibka področja, stile učenja in zahteve različnih učnih okoliščin;
- dijaki razvijajo in usvajajo strategije učenja in reševanja problemov;
- dijaki razvijajo sposobnosti načrtovanja, spremljanja in evalvacije svojih lastnih miselnih procesov, procesa učenja ter njegovih učinkov;
- dijaki razvijajo tehnike postavljanja ciljev in samomotiviranja;
- dijaki razvijajo sposobnosti za uravnavanje čustev, ki onemogočajo učinkovito učenje.

VSEBINE

- Metakognitivno znanje in metakognitivna kontrola
- Stili spoznavanja in učenja
- Strategije učenja in reševanja problemov
- Motivacija za učenje
- Vpliv emocij na spoznavne procese

METODE DELA

Oblike in metode dela izhajajo iz ciljev posameznega predmeta.

Za nižje kognitivne nivoje so primerne razlage in demonstracije. Za doseganje višjih kognitivnih ravni je treba uporabiti metode, ki vključujejo in spodbujajo dejavnost dijakov, npr. sledenje njihovim lastnim miselnim procesom, metoda reševanja problemov, izkušnjaško učenje itn. Vsebine se lahko poučujejo modularno; tako sta omogočena poglobljanje posameznih vsebin in trening določenih spretnosti.

TRAJANJE

Program učenje za učenje naj bi obsegal 15 ur (ura na teden) v začetku prvega letnika - kot obvezna ponudba šole.

IZVAJALCI

Izvajalec je učitelj, profesor psihologije in/ali pedagogike ali specialne pedagogike (ali dipl. psiholog s pedagoško-andragoško izobrazbo ali dipl. pedagog ali dipl. andragog) ali učitelj po ustreznem dopolnilnem usposabljanju za področje učenja za učenje, v sodelovanju z učitelji posameznih predmetov in v povezavi z učno snovjo.

4.8. VERSTVA IN ETIKA

CILJI

- odkrivanje in spoznavanje pomena religioznosti pri človekovem iskanju odgovorov na temeljna življenjska vprašanja;
- odkrivanje pomena krščanstva pri oblikovanju evropskih civilizacij in slovenskega naroda;
- pridobivanje znanja o velikih verstvih sveta, predvsem v odnosu do civilizacij in kultur;
- razvijanje sposobnosti za solidarno in dialoško srečevanje z različnimi stališči in nazori.

VSEBINE

- Človek v odnosu do vprašanj smisla življenja.
- Krščanstvo nas uči artikulirati življenjska vprašanja.
- Prispevek krščanstva pri oblikovanju evropskih civilizacij in kultur nekdanj in danes.
- Krščanstvo in Slovenci.
- Verstva sveta: judovstvo, islam, budizem, hinduizem, konfucionizem ...
- Pluralnost kot solidarnost in dialoški življenjski princip.
- Biblija in druga religiozna literatura.

TRAJANJE

15 ur

IZVAJALCI

Izvajalec naj ima visokošolsko izobrazbo po

- študiju teologije ali dvopredmetnem študiju (z nazivom profesor) religiologije (ko bo uveden),
- filozofije, sociologije, kulturologije, pedagogike, psihologije, zgodovine ali slovenščine; ob tem mora končati dopolnilno usposabljanje za področje verstva in etika.

5. OBVEZNE IZBIRNE VSEBINE – PROSTA IZBIRA DIJAKOV (OBVEZNA PONUDBA KLASIČNE GIMNAZIJE)

5.1. ARHEOLOGIJA

CILJI

Temeljni cilj je praktična seznanitev z arheologijo kot zgodovinsko vedo, ki raziskuje materialne ostanke razvoja človeške družbe, konkretnije - skladno s cilji programa klasične gimnazije - pa z rimsko provincialno arheologijo. Ker se dijaki pri pouku srečujejo bolj s teoretičnimi in duhovnimi kot praktičnimi in materialnimi platmi posameznih strok in zgodovinskih obdobj, bo arheologija s poudarkom na obravnavi in obdelavi konkretnih ostalin z neposredno uporabo kakovostno nadgradila tradicionalni šolski način pridobivanja znanja. Dijakovo predstavo o antiki bo z razumske, intelektualne ravni razširila še na področje vidno zaznavnega in otipljivega ter jo tako aktualizirala v času in prostoru. Ostanki antike pa ne bodo predstavljeni zgolj kot mirujoči muzejski eksponati, ampak v razburljivi dinamiki njihovega odkrivanja, prepoznavanja in ohranjanja.

VSEBINE

- **Nekateri temeljni arheološki pojmi:** definicija vede, zgodovina vede, arheološka obdobja, arheološko najdišče, arheološke metode, ustanove in publikacije.
- **Arheološko izkopavanje:** seznanitev z metodologijo arheološkega izkopavanja *in situ*, terenska dokumentacija, terenska konservacija najdb, vodeni ogled arheoloških izkopavanj in (po možnosti) sodelovanje pri izkopavanju.
- **Postizkopavalno arheološko delo:** konservacija najdb, lepljenje keramike, računalniška obdelava terenske dokumentacije, inventarizacija najdb, prezentacija arheološkega terena in arheoloških najdb.

IZVAJALCI

diplomirani arheologi

ORGANIZACIJSKE ZAHTEVE:

zaradi dela na terenu in praktičnega dela pri obdelavi arheoloških najdb v skupini ne sme biti več kot 16 dijakov.

OBSEG IN UMEMSTITEV PROGRAMA

Skupno 15 ur, v prvem, drugem ali tretjem letniku klasične gimnazije.